

תהלתו בקהל הסידים

דברי תורה, סיפורים ומשלים

מאת המנהל הר"ח ר' יצחק אהרן קליין שליט"א

גליון תקס"ט

נתרפא החולה אין הצדיק רשאי לדמות לנפשו שתפילתו הועילה כל כך שנתרפא החולה, אלא שיחשוב שהרפואה באה מחמת זכויותיו של החולה, ולעומת זה החולה אינו רשאי לחשוב שבזכות עצמו נתרפא רק יחשוב שבזכות תפילת הצדיק עזר לו השי"ת שנתרפא.

והנה הצדיק הוא בבחינת כהן המקריב קרבנותיהם של בני", הוא מעלה תפילתם שיתקבלו לרצון לפני ה', וזהו כוונת הכתוב: זאת תהי' תורת המצורע - והיינו החולה, ביום טהרתו - כאשר נתרפא, והובא אל הכהן - דהיינו שיתלה רפואתו בזכות תפילת הצדיק שהתפלל עליו. ולעומת זה, וראוהו הכהן - דהיינו הצדיק, והנה נרפא נגע הצרעת - דהיינו החולי, מן הצרוע - בזכות עצמו.

(מהרי"ד מבעלזא זי"ע)

והנה לא הפך הנגע את עינו טמא הוא דרך הצדיקים להפוך מדת הדין למדת הרחמים כגון 'מנגע לעשות נגן' 'ומצרה לעשות צהר' 'ומדוה להוד' 'ההבדל בין נגע לענג הוא שרק האות ע' משנה את מקומה ומסוף המלה עוברת לתחילתה, וזה יוכל להיות ע"י שהחוטא חוזר בתשובה מאהבה ואז העבירות נחפכות לזכות, ועונש הנגע נהפך לשכר ענג, ולכן אם רואה הכהן שלא הפך הנגע את עינו, כלומר את אות עי"ן שלו ולא שינה מקומו אז טמא הוא כי זה הוכחה שלא חזר החוטא בתשובה, ולכן וטמאו הכהן.

(שם אפרים)

שתי צפרים היות טהורות יש להבין היות שצירות התורה לקחת ב' צפרים, ואחד שוחטים ואחד שולחין חיה על פני השדה, על פי מה שכתב בס' הזוהר הקדוש שכמו שעונש נגעים בא על מי שדיבר מה שהיה לו לשמוע שלא לדבר, כן עונש נגעים בא על אדם שהיה צריך לדבר ולא דיבר כגון שהיה לו להוכיח מוסר או דברי תורה או הלכה, ולפי זה מוסבר היטב שהקב"ה ציוה למטה לקחת שתי צפרים, אחד מרמו על

מי שהיה לו לשתוק ולא שתק כמו הצפור שצפצף ועכשיו נשחטה הצפור ואינה יכולה לצפצף כלל, והצפור השני לרמו על מי שנמנע ולא דיבר במקום שהיה לו לדבר ולכן ושלח את הצפור החיה על פני השדה, ויתחיל לפרסם מוסר תורה והלכה, לכפר על מה שנמנע עד עתה. (מהרי"ד מבעלזא זי"ע)

(אמרי קודש קאמרא)

אשה כי תזריע וילדה זכר

יש להבין, למה אמר כי תזריע, היה לו לומר אשה כי תלד זכר וכו'. ונראה ליישב, כי ידוע דאף ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, זה דוקא במי שמצווה ועושה, (מהרי"ד מבעלזא זי"ע)

אשה כי תזריע וילדה זכר

יש להבין, למה אמר כי תזריע, היה לו לומר אשה כי תלד זכר וכו'. ונראה ליישב, כי ידוע דאף ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, זה דוקא במי שמצווה ועושה,

רוצים לפייס את המלך אשר חטא נגדו צריך קודם לבקש מחילתו ואחר שמחל לו יכול ליתן לו דורון ולא קודם לזה, לכן צריך להביא קודם חטאת על העבירה שעבר ואח"כ יכול להביא עולה לדורון. וזה דוקא בזמן שביהמ"ק היה קיים אבל בגלות יש העצה 'ונשלמה פרים שפתינו, ליכא האי טעמא. ולכאורה איך יעשה מצות ה' כאשר הוא מלוכלך מעבירות הרי כתוב ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי. אלא המדובר בלימוד התורה, ואמרו בירושלמי חגיגה, הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו, שהמאור שבה מחזירם למוטב, ולפי"ז יכול האדם ללמוד תורה אע"פ שעדיין לא תיקן מעשיו, ולפי"ז דברי רש"י מיושב היטב לא הקדימה הכתוב אלא למקראה דהיינו בימי גלותו דכל ענין הקרבנות היא ע"י התורה כמ"ש במנחות קי, כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, א"כ בלימוד אפשר ללמוד תורת עולה לפני תורת חטאת כיון שאין לנו ביהמ"ק. אבל להקריבה כשיהיה ביהמ"ק ששייך הקרבה - אז באמת חטאת קודמת. (מהרי"ד מבעלזא זי"ע)

דבר חכמה

זאת תורת היולדת וכו' ואם לא תמצא ידה וכו'

פעם אחת בשבת פ' תזריע לפני קידוש, התחיל מהר"ש מבעלזא לעורר רחמים על ישראל שייושעו בפרנסה ואמר, הנה אמרו חז"ל בחגיגה טז: יאה עניא לישראל - העניות זה היופי של עם ישראל, אבל בחורבן בית המקדש כתיב באיכה ו'יצא מן בת ציון כל הדרה' שהיופי יצא מציון וא"כ אם עניות היה היופי של ישראל היה צריך לצאת מהם העניות, והקב"ה צריך להושיעם בפרנסה בריווח, והנה בפסוקים דיני יולדת באמצע העניין כתוב 'זאת תורת היולדת' כאילו מסיים העניין ושוב ממשיך באותו ענין 'ואם לא תמצא ידה די שה' אלא ללמדנו בא שבאמת צריכה כל יולדת להביא קרבן עשיר וזה תורת כל יולדת, אבל אם יקרה ח"ו שלא תמצא ידה אין זה תורת היולדת, והנה אמרו חז"ל בבא קמא צב. בתר עניא אזלא עניותא דהיינו אחר שסבלו ישראל כבר עניות מן הדין שהעניות תעזוב אותם ותלך מהם והיו עשירים, ונרמז במילים בתר עניא דהיינו אחר המילים "עני" בא אותיות "כסף" ויעזור ה' שיהיה לכם שפע בריווח והעניות תלך מכם.

(מדבר קדש)

ובזה יש לומר בדרך מליצה 'וישגב אביון מעוני' וישם כצאן משפחות" שרצונו שה' יקח את העניות מהאביון ויהיה עשיר ואז וישם כצאן משפחות, יביאו המשפחות קרבן עשיר מן הצאן. (הגיון ליב)

וביום השמיני ימול בשר ערלתו

במס' נדרים לב מצינו מחלוקת תנאים בדרשת הפסוק בירמיהו לג אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי. רבי דורש את הפסוק על מצות מילה שנקרא ברית שאלמלא היא לא ברא ה' את עולמו ואילו ר"א דורש הפסוק על תורה שאמר כי על פי הדברים האלה כרתי ברית עם ישראל. ויש להקשות בשלמא לר"א שדורש על תורה שייך הפסוק אם לא בריתי יומם ולילה כמ"ש והגית בו יומם ולילה אבל לפי רבי שקאי על ברית מילה א"כ מה הפירוש יומם ולילה הרי המילה היא רק ביום ולא בלילה כמ"ש וביום השמיני ימול, ואיך יכול רבי לדרוש הפסוק על מצות מילה ויש ליישב שצריכים לתת את הפסוק בפסוק כך אם לא בריתי, יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי.

עו"ל עפ"י מה שהקשו המפרשים על נוסח הברכה בברית אשר קדשנו ב"ו על המילה, ולמה אינו אומר בפירוש על מילת הבשר. ומתריצים שהעיקר היא מילת הלב כמ"ש ומלתם את ערלת לבבכם. והברכה כוללת גם את ערלת הבשר וגם את ערלת הלב שפירושו קיום מצוות

ה' בכל לבבכם וזה שייך גם ביום וגם בלילה וא"כ אפשר שרבי אינו חולק על ר' אלעזר ואלו ואלו דברי אלוקים חיים. (ה"ל)

וביום השמיני ימול

במגילה יז. מצינו שאנשי נכסת הגדולה תקנו ברכת רפאנו בתפילת שמו"ע ברכה השמינית כנגד מילה שנתנה לקיים ביום השמיני. והרי יש לתמוה הרי יש הרבה סוגי מחלות באדם וכולם צריכים רפואה ולא דוקא מילה. ויש ליישב שלעתיד לבא לא יחטאו כלל וא"כ לא יחלו כי החטאים מביאים המחלות, כמ"ש דוד המלך רפאה נפשי כי חטאתי לך אבל מצות מילה יישאר גם לעתיד ואז יצטרכו רפואה רק לנימולים, ולכן תקנו ברכת רפאנו בשמינית. (הגרש"ז אויערבך זי"ע)

ובזה נתיישב מדוע בברכת אשר יצר אומרים רופא כל בשר ומפליא לעשות

כל בשר אפילו גויים, ובשמו"ע אומרים רופא חולי עמו ישראל, רק 'עמו ישראל' ולא גויים אבל לפי מה שאמרנו שפיר מיושב כי הברכה השמינית תקנו כנגד מצות מילה שנתנה בשמינית וזה שייך רק לבניי ולא לאומות העולם שאינם נמולים.

אחד לעולה ואחד לחטאת

פירש"י ז"ל, לא הקדימה הכתוב אלא למקראה אבל להקריבה חטאת קודם לעולה. והקשו המפרשים, א"כ מאי טעמא לא כתוב בתורה קודם חטאת ואח"כ עולה. וי"ל שהסיבה שחטאת קודם לעולה כי כאשר

ואיש או אשה כי יהי בו נגע בראש

לכאורה היה צ"ל כי יהי 'בהם' נגע. אמנם בא לרמוז שאם ח"ו יש פרצה בבית בעניי צניעות, האשה בכיסוי הראש וכדומה, אזי הקולר תלוי בצוואר הבעל, והוא האחראי על כל מה שקורה בביתו, לכן כתיב כי יהי 'בו' נגע אז האשמה בראש הבית.

(מקור ברך בשם מהרי"ד זי"ע)

זאת תהי' תורת המצורע והובא אל הכהן וראוהו הכהן

והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע

הנה כשבאים אל הצדיק שיתפלל עבור חולה ואח"כ

אבל מי שאינו מצווה ועושה מקבל שכרו בעוה"ז. והנה האיש מצווה על מצות פריה ורביה, אבל אשה אינה מצווה. ואיתא בספח"ק שאם האשה מכוונת להעמיד תולדות אפילו שהיא אינה מצווה אזי היא ראויה לשכר בעוה"ז ושכרה היא שתלד בן זכר. וזהו אשה כי תזרע שכונתה היא להעמיד זרע אף שאינה מצווה, וילדה זכר - תזכה בשכר זאת לידת זכר, כי עליה אמרין: שכר מצוה בהאי עלאמא 'איכא'.

(אמרי שפר)

לאמר אשה כי תזרע וילדה זכר

ר"ת לא זכות, כי איתא במד"ק כח 'בני חיי מזוני לא בזכותא תליא אלא במזלא', לרמז כי לידת בנים לא תלי בזכות.

(אזור אליהו)

זאת תורת היולדת

אח"כ כתיב: 'זאם לא תמצא ידה'. יש לדייק, למה נכתב 'זאת תורת' בטרם נסתיים פרשת היולדת, והיה צריך לכתוב זאת תורת אחר שנכתב 'זאם לא תמצא ידה' וכו'. ונראה דאיתא בחז"ל שבזמן שאין ביהמ"ק קיים יכול לקיים הבאת קרבן ע"י זושלמה פרים שפתינו, שיקרא וילמד הפרשה. וא"כ באופן זה אין שום הבדל בין עני לעשיר, כי גם עני יכול לקרוא פרשת קרבן העשיר, לכן אחר שמבואר בין קרבן יולדת עשירה כתיב 'זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה', שבזמן שאין ביהמ"ק או מקיימים ע"י 'זאת התורה' - ללמוד הפסוקים, כי לא שייך 'זאם לא תמצא ידה', כי בקריאת הפרשה הכל שוין בין עני ובין עשיר.

(מקה טוב)

ידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר

כי תבואו אל הארץ כנען ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אהותכם

לכאורה קשה, הרי משה ואהרן לא באו כלל אל ארץ כנען, והיה לו לומר דבר אל בניי כי תבואו וכו'. ויש ליישב ע"פ הגמרא בסנהדרין עא. בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתבה, אלא דרוש וקבל שכן. וא"כ שפיר כתיב 'לאמר' שהו רק אמירה בעלמא ולא למעשה כי לא עתיד להיות, ולכן אמר כי תבואו אתם וכמו שזה לא היה כי מעולם לא באו לא"י כך כל דיני נגעי בתים ג"כ לא שייך.

(פאר מקדושים)

על שפם יעשה

איתא בתרגום יונתן ועל ספריא יהו מהלך. יש לפרש עפ"י הגמרא בעירובין טו. מאי תקנתו של מספר לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה. נרמז כאן שזה שנצטרע על אשר דיבר לשון הרע ילך אל הסופרים לומדי התורה ויעסוק בתורה וזה ירפא עונו.

(קדושת ציון)

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת

עונש צרעת בא על עון לשון הרע אשר החוטא משתמש בעיקר ע"י הלשון, כמ"ש: 'מה יתן לך ומה יוסף לך לשון רמיה', ובאבר הלשון אין עצמות רק בשר ועור. ולפי"ז הפירוש 'אדם כי יהיה בעור בשרו שנכשל בעבירה הבאה ע"י עור בשרו' - דהיינו הלשון, יגיע לכך שיהי בו שאת או ספחת או בהרת.

(בן איש חי)

שאת ספחת בהרת צרעת

ר"ת שסב"צ, רמז לד' אבות נגעים וביאורם, כמ"ש במשנה, בהרת עזה כשלג, שניה לה כסיד הלבן, שאת כקום ביצה, שניה לה כצמר לבן, ש"ל סיד ביצה צמר ר"ת שסב"צ.

(חיד"א)

שאת או ספחת או בהרת

מורמו בפרשתינו ג' מראות נגעים. יש לפרש בדרך מוסר, דבא לרמז על ג' נגעי הנפש כדאיתא במשנה נגעים פ"ב מ"ה. 'כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו'. וכתבו בספח"ק רמז על נגעי עצמו, שרואה תמיד חסרונות של חבירו ולא רואה חסרונות עצמו. 'שאת' - היינו גאוה, שמרוב גאוותו אינו מוכן לקבל מוסר דאינו מוכן לשמוע שיש בו חסרון. 'ספחת' - מלשון התחברות - נספה, שמתחברים עם קלי הדעת ולומד מדרכיהם עד שנהיה כמוהם. 'בהרת' - מלשון בהיר בשחקים, שבעיניו הוא נקי ובהיר ולכן חלק וחושב שהוא מושלם לגמרי ואינו רוצה ללכת מעצמו אל המנהיג, ולכן 'והובא אל הכהן' - בעל

כרחו, לשמוע ממנו דברי מוסר, ואומר לו הכהן: 'זהנה נרפא נגע צרעת מן הצרוע', שהרפואה שלו ממנו לבד שצריך לשנות דרכו שיהי לו מדות טובות וישרות.

(האדמו"ר מפאפא צ"ל)

כסתה הצרעת את כל בשרו כולו הפך לכן טהור הוא

אמרו חז"ל בסנהדרין ז', סנהדרין שראו כולו לחובה פוטרין אותו, כי א"א לקיים ושפטו העדה והצילו העדה - שיהיה גם עדה מצלת. ואמרו שם דף צח, אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב, וזה נרמז כאן, וראה הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו - בבחינת כולו חייב, אז וטהר את הנגע יש לצפות לבוא בן דוד.

(האדמו"ר ממונקאטש צ"ל)

לפני מותו קרא הבעל שם את תלמידיו הקרובים אליו, ואמר לכל אחד את אשר צופן לו העתיד, ובאיה אופן יחיה את חייו. ביניהם היה גם תלמיד ששימש כמשרתו האישי, ושמו היה - רבי שמעון. 'גורלך', הוא אמר, 'להסתובב בעולם, לבקר בכפרים בכל מקום שם חיים יהודים, להיכנס לבתים ולספר להם על מה שראית בזמן שחיית עימי. מה שבני האדם יתנו לך בתמורה - זה יהיה פרנסתך'. התמרמר רבי שמעון, אולם הבעש"ט הוסיף: 'על תדאג, גורלך יהיה טוב'.

סמוך לאחר מכן הלך הבעש"ט לעולמו, ורבי שמעון, כמצוות רבו, החל לספר את סיפוריו תוך כדי מסעות בעולם.

כעבור שנים שמע שבאיטליה חי אדם אמיד שאוהב עד מאוד את הבעש"ט ומשתוקק לשמוע עליו. רבי שמעון גמר אומר בליבו לנסוע מיד לאיטליה. וכך עשה.

כאשר הגיע לעירו של היהודי, נאמר לו שהוא חוגג את השבת ברוב פאר והדר. בכל אחת מסעודות השבת הוא נוהג לשמוע סיפור על הבעש"ט, והוא גומל ביד רחבה למספר.

כאשר סופר ליהודי האמיד שהגיע לעירו תלמיד של הבעש"ט, הובל מיד לטירה, קיבל חדר מפואר, וצוות של משרתים הועמד לשרתו. במהירות נפוצה השמועה על הגיעו של רבי שמעון, ובסעודות השבת הצטופפו רבים שציפו לשמוע את סיפוריו.

בעת סיום הסעודה בליל שבת פנה המארח לרבי שמעון, ובקול עדין שאל אם הוא מוצא את ביתו ראוי לספר סיפור שיוזן את נשמותיהם הצמאות. הזדקק רבי שמעון, הניח את ידיו על משענות הכיסא והניח לדמותו של מורהו לעלות בעיני רוחו ולהנחות את מילותיו. ואולם בניגוד לפעמים קודמות, לא הופיעו כלל מילים בפיו, ובמקום זה השתלטה עליו ארשת קריה ומקפאיה, הוא פתח את פיו, אך שום קול לא בקע ממנו.

כל המבטים ננעצו בו ותבעו ממנו סיפור. הוא התאמץ בשנתי וראה בעיני רוחו את מציבות' ונופיה, ואולם הדימויים סירבו להפוך למילים,

והובא אל הכהן

במדרש א"ר לוי: צער גדול היה למשה בדבר הזה, הכי זה כבודו של אהרן אחי להיות רואה נגעים, אמר לו הקב"ה, הרי מקבל כ"ד מתנות כהונה. ותמוה, האם בשביל שנהנה ממנו צריך להתבזות לזה. וי"ל, שהכל תלוי בכהן גדול, כמו שאמרו ברוצה, בשביל שלא התפלל הכהן גדול ביום הכפרים שלא יאונה כל רע בבית ישראל לכן ישב הרוצה עד מות הכהן גדול. ולכן גם כאן היה לו להתפלל שלא יבואו מכשולים ועבירות הגורמים נגעים, ולכן מקבל הכ"ג כ"ד מתנות כדי שיתפלל עליהם בבואו אל הקודש להתפלל ביום הכיפורים, כמ"ש גשומה אם שחונה, שיצא תבואות משובחים ויקבל המתנות מתבואת הארץ, ולכן צריך לשפוך תחינה ובקשה שלא יצטרך לראות נגעים. (תורת מהר"י דושינסקיא)

וראה הכהן את הנגע וכו' וראה הכהן וכו'

יש לדייק למה כתבה התורה שני פעמים 'וראה' ו'וראהו'. ונראה ליישב, שמלבד שהכהן רואה הנגע צריך גם לראות את האדם אם ראוי לטמא אותו, כי אולי הוא חתן בתוך שבועת ימי המשחה, וברגל כל ימי הרגל שלא לערב השמחה שלו, ולכן אחר שהחליט הכהן שזה נגע טמא, צריך לראות את האדם באיכותו אם הוא כשיר לטמאו לפי הזמן ההוא. (משך חכמה)

אדם כי יהי בעור בשרו

במדרש איתא כששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו. אמר להם משה, אל תתייראו אלו לאומות העולם

א מעשה א

וברוב ייאשו הוא פרץ בבכי.

בהרימו את ראשו פגש במבטים מאשימים של הקהל, פרט לעיניים הידידותיות של המארח, שאמר בעדינות, נחכה עד הבוקר, אולי זכרונך ישוב אליך.

כל הלילה התענה רבי שמעון על מיטתו, ובבוקר לאחר סיום הסעודה, נשאל שוב ע"י מארחו אם יאות לספר סיפור. בבושת פנים השיב רבי שמעון שכל סיפוריו נשתכחו ממנו בפתאומיות, ובוודאי יש סיבה גבוהה לדבר. טוב, השיב המארח, נמתין לסעודה השלישית **רבי שמעון נאנח וליבו נקרע בקרבו, ואולם גם בסעודה השלישית לא חזר אליו זכרונו. בסיום השבת נפרד המארח מרבי שמעון בהעניקו לו מתנה יפה כדי לפצותו על מסעו הארוך, והביט בו בעיניים טובות אך עצובות. לפתע חש רבי שמעון בשטף של אור שעוטף אותו, ולנגד עיניו הופיע בבהירות סיפור מחיי הבעש"ט הקדוש.**

מיד חזר רבי שמעון למארחו, שציווה עליו לספר לו את סיפורו.

וכך סיפר רבי שמעון: זה קרה פעם בשבת אחת, לפני המועד שבו היהודים חוגגים את חג החנוכה. הבעל שם התהלך בביתו מחוץ מנוחה ובעצבות, כאילו רוחו עזבה אותו לצורך מאבק, והוא חיכה שתשוב אילו.

ואמנם בסיום הסעודה השלישית, ציווה לרתום את הסוסים לעגלה ולהתכונן לנסיעה. כולם נאנחו אנחת רוחה, כי הם ידעו שעל ידי המסע מחוץ לעיר הוא פותר את כל הבעיות.

הפעם נמנית על שלושת מלווי שהצטרפו למסע. נסענו כל הלילה "בקפיצת הדרך", בלי לדעת לאן מועדות פנינו. לפנות בוקר מצאנו את עצמנו בעיר גדולה, והעגלה כמו מעצמה נעצרה בפתח בית מסוים שדלתותיו וחלונותיו היו מוגפים, ושרר בו שקט מיוחד. הבעל שם הורה לי לדפוק בדלת, ואחרי זמן רב נפתח צוהר קטן, ולפנינו נעמדה אישה זקנה עם פנים מעונות ומקומטות: 'מה מביא אתכם היום לכאן? האם אינכם יודעים שעומד להתרחש טבח, אתם בודאי זרים כאן ואינכם מכירים את

ואתם לאכול ולשתות ולשמוח. ותמוה, כי דיני התורה נתנו לישראל ולא לאומות העולם. ונראה, כי איתא בספח"ק 'בני יששכר' כי כאשר עושים תשובה מאהבה ומעבירות נעשה זכויות אזי מידת הדין שנתעורר ע"י מעשה עבירה הולך על ראש אומות העולם. והנגעים באים לעורר האדם לתשובה, וכאשר שב מאהבה נהפך מנגע לעונג ואז העונש יעלה על ראש הגויים ואתם לאכול ולשתות ולשמוח כי יתהפך לעונג.

וכפי שפירש האדמו"ר מבעלזא זי"ע ועל חטאים שאנו חייבים - יהי עליהם - ד' מיתות ב"ד. עליהם, פירושו על אומות העולם.

והובא אל הכהן

במדרש איתא אמר ר' לוי צער גדול היה למשה בדבר זה וכי זה כבוד אחי אהרן להיות רואה נגעים אמר לו

הקב"ה הרי הוא נהנה מכ"ד מתנות כהונה ולכאורה מה הקשר ביניהם ונראה עפ"י מה שדרשו ברכות סג. למה נסמכה פ' סוטה לפ' תרומות ומעשרות לומר לך שאם לא יתן תרומה לכהן סופו שיביא את אשתו אל הכהן נמצא שאהרן הוא הגורם בעקיפין לנגעים שיבואו ע"כ מוטל עליו לראות בנגעים ולרפאותם.

(אמרי שפר)

והובא אל הכהן

יש לדייק על הלשון 'והובא', למה לא נאמר 'יבא' - אל הכהן. ונראה, דאמרו חז"ל שבת לג' צדיק נתפס בעוון הדור, ופירש בספח"ק 'דגל מחנה אפרים', שהצדיק

גויף שבת

מנהגי העיר. מזה מספר שנים חי כאן בישוף נוצרי שצור את היהודים, והלה ציווה שכל היהודים שימצאו היום ברחוב יעלו לגרדום. לכן אנחנו ספונים בבתינו על המשמר, על כן לכו לכם לעיר אחרת ותחזרו בפעם אחרת'.

אך הבעל שם התעלם מדבריה, נכנס לבית, והורה להכניס את הסוסים לאורווה ולפרוק את המצרכים שהבאנו עמנו. אחרי שהתרגלתי לחשכה בבית נוכחתי שמתחבאים שם אנשים רבים. הבעל שם התעלם ממחאותיה של האישה, ניגש לאחד החלונות ופתחו. החלון השקיף על כנסייה גדולה, ובה נאספו אנשים רבים לקול צלצולי הפעמונים. ואז, בקול תרועה גדולה ואפוף בקטורת, הופיעה בישוף הדור מתחת לחופה בצבע כסף. כל הקהל השתתק והבישוף שקע בתפילה דוממת.

הבעל שם הורה לי ללכת ולקרוא לבישוף, ולומר לו כי 'ישראל הבן של אליעזר נמצא כאן, והוא קורא לך לבוא אליו'. כל האנשים בחדר התגודדו סביב הבעל שם ונבהלו, אבל הוא התעלם מהם והורה לי: 'לך מהר'.

יצאתי לכנסייה, וניגשתי לבישוף, ולחשתי על אוזנו בשפה העברית מה שאמר לי הבעל שם. השיב לי הבישוף בעברית: 'אמור למסטר שלך, שאני מודע להימצאותו כאן, ואבוא אליו לאחר סיום הדרשה'.

חזרתי למורי ומסרתי לו את התשובה. הבעל שם חיך והורה לי לשוב אל הבישוף ולהורות לו 'שלא יהיה שוטה, ויבוא מיד עכשיו, כי זה הוא שמצווה עליו, ישראל הבן של אליעזר'.

חזרתי לבישוף, והוא הפסיק את דרשתו ובא עמי, כשהוא עטוף בגלימתו הזוהבה ומצנפתו המהודרת, והופיע בפני הבעל שם הקדוש, שניהם נכנסו לחדר צדדי והתבודדו שם במשך שעותיים.

אז יצא הבעל שם מהחדר כשבעיניו אור השכינה, והורני להכין את העגלה והסוסים, ואנחנו נסענו משם.

עד היום אינני יודע את שם העיר בה היינו, ומה קרה בין הבישוף לבעל שם. אחרי מות מורי העניין פרח לחלוטין מזיכרוני, ורק היום הופיע

נתפס ונופל ונכשל ג"כ בעוון שהדור רגילים בו. ולפי"ז הפירוש, נגע כי תהיה באדם 'והובא' - הנגע עצמו בא אל הכהן - המנהיג - העומד בראש העם שגם הוא נפגם מעט מאותו עוון, ולכן לא כתיב 'יבא' אל הכהן, כי קאי על הנגע ולא על האדם.

(אמרי יצחק)

וטמא טמא יקרא

איתא במס' שבת סח, 'טמא טמא יקרא', שצריך להודיע צערו לרבים. וקשה, מה נשתנה מצורע שצריך להודיע צערו לרבים משאר פעמים שאדם מצטער ולא חייבו אותו להודיע צערו לרבים. ונראה עפ"י משי"כ רש"י הק' עה"פ 'וישמע א' אל קול הנער', מכאן שתפילת החולה שמתפלל על עצמו יותר חשוב ומתקבל מתפילת אחרים עליו. והנה איתא בזה"ק שלכן נקרא 'מצורע' - 'מוסגר', מפני שמוסגר

תפילתו בשמים, וא"כ שפיר מה שצריך להודיע לרבים שיתפללו עליו שירחמו עליו מן השמים ויתרפא. ובשלמא חולה אחר עדיף שיתפלל על עצמו אבל מצורע שאין מקבלים תפילתו יודיע לאחרים שהם יתפללו עליו.

(מדרש יונתן)

כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה ונתתי בבית ארץ אחוזתכם ובא אשר לו הבית יש לדייק, למה אינו אומר בקיצור 'ונתתי נגע בבתיכם'. וי"ל דהנה הנגעים באים בגלל חטאים שנתדבק רוח רעה בקירות הבית. וקשה למה לא נתדבקה הנגע בבית הגוי אשר היה גר שם מלפני כן

פתאום הסיפור לפני.

כשמוע המארח את הסיפור, הרים ידיו לשמים ואמר: 'אלקים יברכך רבי שמעון על מילותיך, אני יודע את האמת שבסיפורך, ואשלים לך את מה שנעלם ממך: הבישוף שקראת לו, הייתי אני. פעם הייתי יהודי, עד שהשתלט עלי הסטרא אחרא והתנצרתי. מהר מאוד עליתי בדרגות והפכתי לבישוף של כל הארץ, ושנאתי כלפי היהודים הייתה גדולה. בלילות הייתי אחוז חרטה, ובימים נקמתי ביהודים על חוסר המנוחה והסבל שידעתי, והוצאתי את זעמי עליהם.

אולם אבותיי היהודים היו צדיקים, ורוחם לא שקטה עקב מעשי, הם חיפשו את הבעל שם וביקשו שיציל את נשמות האבודה. אז הופיע האיש הקדוש בחלומותי, ונאבק עם הרוח הרעה שבתוכי מאבק איתנים. ובאותה שבת שלפני חנוכה, נשמתו של הבעל שם ניצחה וכבשה את רצוני, וגמלה בלבי החלטה לעזוב הכל ולחזור ליהדותי, אולם באותו היום שוב הופיעו הספקות, הפעמונים קראו לי לדרשה, הגלימה שלי, הקטורת, ולא הייתי מסוגל לעזוב את כל מה שבניתי ואת התפקיד אותו מילאתי. ואז הופעת אתה וקראת לי. ואני ביקשתי לסיים את הדרשה על מנת להתחזק ולעמוד נגד המסטר, אך כאשר קראת לי בפעם השנייה, כל ההתנגדות שעוד נותרה בי התמוססה. המסטר כשב בחזרה את נשמותי והורה לי את הדרך לתשובה וגאולה של נשמותי.

באתי לכאן והעברתי את זמני בתפילה וטהרה בציפייה לגאולה. שכן הבעל שם אמר לי מפורשות, 'כאשר יופיע בפניך אדם מארץ נוכריה ויספר לך את סיפורך, זה יהא הסימן כי כפרת על עוונותיך ונגאלת'. כאשר הופעת ושכחת את כל סיפוריך, ידעתי כי זה בגללי, ושקעתי ביתר דביקות בתחינותי לפני השם, עכשיו כשסיפרתי לך את סיפורי, אני יודע כי התקיים דבר הבעל שם, וסוף סוף נושעתי. אתה תישאר עכשיו עמי ולא תנדוד עוד, ואני אחלק עמך את כל רכושי.

בשעה שעשו שם כל התעבות. וי"ל כי ארץ ישראל הוא ירושה לישראל מיום הווסדה והגויים דרו שם גם זמנית עד שיבוא בנ"י, וא"כ הבתים שם אינם שלהם ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו ואין רשות לכנענים להשרות בו רוח טומאה, ולכן הדגישה התורה אשר אני נותן לכם לאחוזתה, בבית ארץ אחוזתכם ובא אשר לו הבית, משא"כ הכנענים לא היה הבית שלהם ולכן לא נהיו הנגעים על קירות הבית כאשר דרו שם.

(תפארת יונתן)

בבית ארץ אחוזתכם

ברש"י הק' בשורה להם שהטמינו האמוריים מטמוניות של זהב בקירות הבית כל מ' שנה שהיו יושבים במדבר וע"י הנגע נותן הבית ומצאן. וצריך ליתן טעם למה צריך כבר לבשר להם בשורה טובה זאת. וי"ל דהגם דקיי"ל שחצירו של אדם קונה לו

שלא מדעתו, איתא בחו"מ סי' רס"ט שזה דוקא בדבר שרגיל להיות שם בחצירו אבל בדבר שאינו רגיל להיות שם ולא כיון לזכות בו ונפל שם שלא מדעתו אינו זוכה בו ע"י חצירו. ולכן גילה להם משה סוד זה כדי שיתכוונו לזכות בו מעתה ואם יודמן שיתגלה הזהב לאיש אחר יידע שזה שייך לבעל הדירה כי חצירו זכה לו ולא יוכל לקחת לעצמו.

(פנים יפות)

כנגע נראה לי בבית

הסיבה שצריך לומר 'כנגע' ולא 'נגע', נראה לי כיון דאיתא בכתובות סי' דאסור להורות הלכה בפני רבו אפילו בדבר פשוט. ולכן כיוון שעומד בפני הכהן לא יאמר 'נגע' נראה לי, כי אז הוא מחליט בפני הכהן שזה נגע והתורה אמרה כי על פיהם יהי כל ריב וכל נגע ורק הכהן יהי המורה בדבר זה.

(שם)

והזרתם את בני' מטומאתם את משכני אשר בתוכם מה הלשון 'אשר בתוכם'. וי"ל דאיתא בס' עשרה מאמרות' שכשהשכינה למטה היא מתנהגת כבי"ד של מטה שמענישים מבין י"ג, ורק כשהשכינה למעלה אז מענישים מגיל כ' שנה. ובזמן שביהמ"ק היה קיים היה השכינה למטה ולכן יכול בן י"ג להביא חטאת לקרבן וגם שייך כרת בו. ולכן הזהירה התורה לפרוש מהטומאה כי השכינה בתוכם ואז דנים מ"ג שנה את האדם.

(בני יששכר)

בענין ספירת העומר

יש לחקור איך ספרו בנ"י ספירת העומר במדבר הרי עדיין לא הקריבו את העומר, והנה הר"ן בסוף מסכת פסחים מביא מדרש: בשעה שאמר להם משה לישראל "תעבדו את האלוקים על ההר הזה" אמרו לו ישראל: מתי יהיה עבודה זו, אמר להם: לסוף חמישים יום, והיו סופרים כל אחד לעצמו, ונראה שספרו היום יום שני ליציאת מצרים וכן הלאה.

(ס' מנחם ציון)

טהרה

במדרש מעשה ברוכל שהי' מחזיר בעיירות סמוך לציפורי ומכריו מי רוצה לקנות סם חיים, ור' ינאי שמע ואמר, בא הנה ואני רוצה לקנות, אמר לו הרוכל: אתה לא צריך לזה, הפציר בו רבי ינאי אז הסכים לגשת אליו ופתח לפניו ספר תהילים, ואמר: ראה הפסוק, 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע', סוד מרע ועשה טוב... אמר רבי ינאי: כל ימי הייתי קורא הפסוק ולא הבנתי את הדבר שפשוט כל כך, ועכשיו הבנתי, צריך להבין מה חשב עד עכשיו ומה התחדש לו ע"י הרוכל? ענה רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, הנה אנשים מבונים שאם אדם נשמר מעבירה של לשון הרע זה כמו שנשמר מכל עבירה אבל עדיין אין זה מוסף חיים. כמו שמי שלא אוכל רעל, לא מת, אבל אין זה מבטיח לו תוספת חיים, בא הרוכל לחדש לו שמי שנוהר מלשה"ר זה קונה לו סם חיים ואריכות ימים ובוה שונה זה מכל מי שנומנע מעבירה אחרת, שסתם מניעה מעבירה לא גורם לו אריכות ימים, רק מקבל שכר שהתגבר ולא נכשל בעבירה, משא"כ השומר פיו מלשה"ר מוסף לו חיים, וזה מי האיש החפץ חיים שרוצה להוסיף לעצמו חיים ישמור פיו ולשונו מלשה"ר.

עו"ל שהרוכל בא לחדש שהייתי חושב שמי שרוצה שלא יכשל בלשה"ר די לו בינצור לשונך מרע' ולכן יעשה עצמו כשהוא שלא ידבר שום דבר רע, אבל עדיין אם אינו יודע ההלכות של לשה"ר יכול להכשל, למשל, כאשר מספרים על אדם אחד שבחים מתוך שבחו אתה בא לגנותו, כגון ששואלים חבר אינפורמצי' על בחור בקשר לשידוכים אז החבר יענה הוא עושה מצוות הרבה כל היום עוזר לבחורים יש לו מכונת כביסה ומכבס להם ויש לו מגהץ ויש לו גמ"ח ומלווה כסף לכל הצריך זה הכל דברים טובים אבל השואל יבין שהוא לא לומד הרבה וזה 'מתוך שבחו אתה בא לידי גנותו' לכן אמר המשך הפסוק: 'סור מרע ועשה טוב' - אין טוב אלא תורה, שילמוד הלכות לשון הרע ואז ידע איזה שבחים לא לומר וממילא לא

יכשל בעון לשה"ר, זה הוסיף לו הרוכל שלא די בנצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה; אלא צריך גם סור מרע ועשה טוב, ואין טוב אלא תורה - תורת לשה"ר. וכן בסוף תפילת שמו"ע שאומר אלוקי נצור לשוני מרע, ממושיכים פתח ליבי בתורתך, כדי שאדע מה מותר לדבר ומה אסור.

בדרך רמז מי שרוצה שלא יכשל - נרמז: והובא אל הכהן או אל אחד מבניו הכהנים, זה החפץ חיים שהיה כהן וחבר הספרים חפץ חיים על לשה"ר.

עמל התורה

וילדה זכר, בגמ' קודם לידתו מלמדים אותו כל התורה כיון שיצא לאור העולם בא מלאך וסותרו על פיו ושוכח מה שלומד. סיפר רבי חיים קרייזוויט זצ"ל שאמר פעם שיעור לרבים ובאמצע נשאל

שאלה ע"י בחור אחד, ונענה לו: 'שאלת קושיה גדולה מאוד', וסיפר לו כשהיה גר בוילנא היה אברך צעיר ולמד את התוס' הזה כמה פעמים ולא הבין החליט ללמוד את זה מאה ואחד פעמים ואז בודאי אוזכה להבין, וכן עשיתי, וזה ארך עד אמצע הלילה ובכל זאת לא הבנתי, הלכתי בלילה לבית החיים לקברו של הגאון מוילנא זצ"ל לבקש רחמים שאבין את התוס' ושם בכיתי והתפללתי שאזכה להבין את התוס', ומרוב עייפות נרדמתי על הקבר וישנתי עד לפנות בקר על הקבר, כשהתעוררתי לא ידעתי איפוא אני עד שראיתי את הקבר ונוכרתי שנרדמתי באמצע הבכיות ושוב חשבתי בדברי התוס' והנה הבנתי הכל חלק, ומה ששאלת זה הי' מה שלי הי' קשה, והסביר לי התשובה על שאלתו.

ביום השמיני ימול בשר ערלתו

במס' שבת קל"ז, העומדים בבית אומרים כשם שנכנס וכו' יש להבין מדוע לא אומרים במצוה אחרת כשם שקיים מצות תפילין כן יכנס לחופה ולמעש"ט או בגיל חמש כשם שנכנס ללימוד חושב כן יכנס לבר מצוה, לחופה ולמעש"ט, וי"ל שכל תרי"ב מצוות יכול להוריד ממנו ח"ו ולפרוק עול אבל מצוות מילה מלווה אותה כל ימי חייו בין אם הוא רוצה ובין אם הוא לא רוצה, ולכן מאחלים כשם שמצוה זו מלווה אותו כל ימי חייו כך שאר מצוות ילוו אותו כל ימי חייו.

מצות מילה

בגמ' מנחות דף מ"ג, בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ אמר לעצמו שאעמוד ערום בלי מצוות כיון שנוכר במילה נתישבה דעתו ולאחר שיצא אמר שירה שנאמר למנצח על השמינית על מצות מילה שנשתה בשמינית.

בעיר לובלין היה אחד שחילק במרחץ מסרקים לאנשים והחווה מלובלין שמע ושיבח אותו שמצא עיצה לעשות מצות חסד במקוה, ושמו אחד הגדולים ואמר שזה לא מצוה כלל והביא ראיה מדוד המלך שאמר שמרגיש עצמו בלא מצוה במקוה ואם נאמר שזה מצוה מדוע לא חילק דוד מסרקים לאנשים שהיו שם, ענה החווה זי"ע שהגדול ההוא שכח משנה בסנהדרין כ"ב שאסור להיות עם המלך בבית המרחץ וא"כ לא היה לו למי לעשות חסד לחלק מסרקים.

אבל קשה הרי כל המצוות של המדבר עברו אליו וא"כ אם יסלח לו יחזור כל המצוות שהיה כבר בחשבון - אל המדבר עליו, וא"כ יפסיד כל מצוות אלו? וי"ל שאם החזיר לו המצוות שאיבד המדבר הרי זה מקיים מצות השבת אבידה ובודאי מי שמחזיר אבידה מזוודה מלא אבנים טובות - מקבל שכר גדול על השבת אבידה מאשר מי שמחזיר שק מלא תבן, ואם מחזיר לו מצוותיו יקבל בודאי שכר גדול על השבת אבידה גדולה כל כך וא"כ שוב לא הפסיד כלום (ה"פ ב"ה)

ובדרך מליצה איש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו, מי שמחפש מומים אצל חברו כאשר עשה, כמו שחבירו עשה כן יעשה בו מחשבים למדבר הנותן המום בחבירו כאילו הוא עשה עבירות האלו שעשה עמיתו.

דבר חכמה

ואם דל הוא

להבין מאמר חז"ל ב"ק צב, 'בתר עניא אזלא עניותא' יש להביא כאן שידוע כי מצבו הכלכלי של **האבן עזרא** זי"ע היה בשפל המצב עד כדי שחיבר פעם שיר ומליצה באומרו אם אעסוק בתכריכין לא ימות שום אדם, ואם אעסוק במכירת נרות לא תשקע השמש, והיה מונע עצמו מלהנות מאחרים, וחמיו רצה להנות אותו באופן שלא ירגיש מי הנותן ולכן עקב אחריו באיזה דרך הולך לבית הכנסת ולפני הגיעו למקום הנ"ל הניח לו חמיו מעות על הארץ שימצאנו בדרוכו להתפלל, ועקב מן הצד לראות איך יפול דבר, והנה רואה אותו ללכת לביהכ"נ וכשהגיע לרחוב בו היה מוטל הכסף סגר האבן עזרא את עיניו עד שהגיע לביהכ"נ ולא ראה את הכסף שהניח חותנו שם, אח"כ שאל אותו מדוע סגרת עיניך ברחוב הסמוך לביהכ"נ ענה לו האבן עזרא כי כאשר הלכתי בדרך בא לי מחשבה בראשי מדוע מצבי ירוד ואין לי לחם לאכול לפי הטף ורציתי לחזק את עצמי להיות בשמחה ואמרת לעצמי הרי הקב"ה ברא לי עיניים לראות ואיך לא אשמה בהם, ומה הייתי עושה אילו ח"ו לא הייתי רואה בעיני וכדי להרגיש חסדי ה' עשיתי עצמי כאילו ח"ו איני רואה כדי לדעת להודות לה' על מתנה יקרה זו שאני רואה בעיני.

ויש לציין כאן מש"כ בספר החיים מאחיו של

המהר"ל זי"ע שכותב שם "עשיר" ר"ת ע"יניים ש"יניים י"דיים ר'גליים, כי על האדם לדעת אם זזה וה' נתן לו איברים אלו בריאים ושלמים הרי הוא עשיר ממש ויש להודות לה' הטוב בכל יום ובכל עת ובכל שעה.

ואם דל הוא ואין ידו משגת

בספר אגרא דפרקא אות י"ד מביא עובדא: פעם אחת בערב שבת קרוב לחשיכה בא חסיד אחד אל הרה"ק **רבי מיכל מזלאטשוב** ושאל אותו שאלה הנה הבעלי בתים יש להם מעות בריווח לכבד את השבת במאכל ובמשתה כראוי בקלות, ואנו טורחים כל השבוע קשה להביא לחם למשפחה ובקושי רב קונים מאכלים לכבוד ש"ק והנה העני בא לביהכ"נ ומתחיל ללמוד תיקוני שבת ומיד במשנה הראשונה במס' שבת כתוב פשט העני את ידו וכו' העני חייב, וכי זה שכרו אחר שבוע שלם של טורח להשיג צרכי שבת ומדוע נענש על שקיבל קצת אוכל מהבעל הבית העשיר, אמר לו הרבי זצ"ל בעת שולחן ליל שבת אענה לך על שאלתך, ואז השיבו הרבי, שאלה זו נשאלה היום בבית דין של מעלה, והשיבו כי על האדם להאמין באמונה שלימה שהש"ת זן ומפרנס כל ברואיו ומה שצריך להגיע אליו באמת יקבל, ואם העני עושה השתדלות יותר מדאי הרי זה חסרון באמונה לכן אם פשט העני את ידו לתוך ביתו של בעל הבית והוציא מידו העני חייב.

(אגרא דפרקא)

להגן מהרוח החזקה שיכולה לעקור עצים ואפילו בתים חלשים כמו שיש בחז"ל הוריקן שהופך בתים ועוקר עצים, וההרים הגבוהים עומדים בפני הרוח שלא זיקוק, ועתה יקשה לך שלא יברא ה' רוח ואז לא יצטרך להרים, וענה הי"ב איש ח' שהקב"ה רוצה ללמד מוסר השכל כי ראה והתבונן מה עושה דיבור - שנקרא 'רוח ממללא' כמו שאומר התרגום על 'יהי האדם לנפש חיה' - 'לרוח ממללא', הרוח הזה שיוצא מן האדם המדבר רע על חברו יכול לעקור עצים ולהפוך בתים ולהחריב בתי ישראל ולכן ישמור עצמו מה שמוציא מפיו וזהו כי הנה יוצר הרים ובורא רוח, ולמה? כדי להגיד לאדם מה שיחוו.

ונתן הכהן על תנוך אוזן המטהר

ועל בהן ידו הימנית ועל בהן גולו הימנית

יש ליתן טעם בדבר זה כי ידוע שהצרת בא לאדם שסיפר לשה"ר לאחרים וכן על צרות עין שלא נותן צדקה ערכין מז. ולכן ציונה התורה ליתן על תנוך אוזן ששמע והשמיע לשון הרע לאחרים ועל בוחן ידו שלא נתן צדקה בידו, ועל בוחן גולו שהלך לספר לשה"ר כמ"ש לא תלך רכיל בעמך.

(להורות נתן)

פרשת טהרת המצורע

כתב בספר חובת הלבבות שער הכניעה פרק ז' כאשר יבא יום החשבון של אדם - שצריך ליתן דו"ח על מעשיו שעשה בחייו ימצא בספרו זכיות שהוא לא עשה ויאמר אני לא עשיתי זכיות אלו ויענו להם אלו הזכיות עשה אחד שדיבר עליכם בגנותכם וכן יראו שלא כתוב מצוות ומע"ט שעשה, וישאל היכן הם המע"ט שעשיתי? יענו להם, בעת שדיברתם על פלוני הפסדתם אותם ונכתבו לזכות האדם אשר דיברתם עליו, ואמר

המגיד להבית יוסף שכמו כן מי שמבייש את חברו והוא אינו עונה לו נחשב לו כאילו קיבל מתנת כסף או זהב וכן כתב בס' מלא העומר מרבי אריה לייב צינז'ל, ובוה פירש בדברי יואל זי"ע זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו שמעכשיו שנטהר אז התורה והמצוות יחזרו אליו והיו שלו אחר שחזר בתשובה וכתב החת"ס זי"ע (בדרשות קע): אמנם כשיתכפר על לשה"ר או מחזירים לו מצוותיו ויתמלא בכתחילה.

וכתב בס' ארץ הצבי (ח"ב ליקוטים שצו) שהאיש שעליו דיברו לשה"ר נשאר בזכויות שזכה ממנו שדיבר עליו אפילו שההוא עשה תשובה וקיבל זכויותיו בחזרה או שמחל לו על שדיבר עליו - נשאר במה שקיבל, כי למה יפסיד מה שכבר קיבל הלא בשמים יד ישר לשניהם. (ס' פלאות עדותיך)

וילדה זכר

מנהג היה בעיר ביתר שכאשר נולד זכר היו שותלים עבורו עץ ארז זכר וכאשר נולדה נקבה שותלים עץ ארז נקבה הנקרא 'שיטה' וכאשר נשאו או הכינו החופה מעצים האלו שגדלו על שמם, פעם אחת עברה שם מצת הקיסר ונשבר דופן העגלה שלה ולקחו לעגלה שלה מאחד העצים שנשתל עבור בן עירם ועשו מזה דופן חדש לעגלה וכעסו עליהם והרגום, והלכו וספרו הרומאים לקיסר ואמרו לו מרדו בך יהודאי בא הקיסר והחריב את העיר ביתר.

(מס' גיטין)